პარასკევი, 1918 წ. მარტის 23 № 167

ᲞᲝᲚᲘᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲓᲦᲔᲗᲐᲠᲘ

ᲤᲐᲡᲘ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲨᲘ ᲓᲐ ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲐᲨᲘ 50 ᲙᲐ�პ. ᲠᲙ. ᲒᲖᲘᲡ ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲘᲐᲜᲘ 80 ᲙᲐᲪᲘᲗᲘᲗᲘᲐ

საქართველო

რედაქცია

ხელნაწერთა მიბრუნება უნდა იყოს დაწერილი გარკვეულად და ერთ გვერდზე. წერილში უნდა იყოს ავტორის ვინაობა და მისამართი. უბრალოდ გამოგზავნილი მასალა დაბეჭდვა იყოს აუცილებელი. დაუბეჭდავი ხელნაწერთა მასალა არ ინახება და რედაქცია არავითარ პასუხს მიწერ-მოწერაზე მის შესახებ არ გასცემს.

რედაქცია დღეა დღეში 2—3 საათამდის, გარდა უქმე დღისა. სარედაქციოთ საქმეების ადგილი პირველად შოდიანისაგან შეიძლება ამავე დროს.

კონტორა

„საქართველოს“ ხელის მოწერა ღირდება ერთ თვით და ექვსი თვე — 25 მ. თვეში (ერთ ადგილ ქალაქში) 10 მანეთი. ფასი № 50 კ. განცხადების ფასი სტრიქონი პეტიტისა 30 კაპ. გვერდზე 60 კაპ. უკანასკნელზე — 50 კაპ. საქართველოს ფარეშში ბეჭდებულ განცხადებათა ფასი ორჯერ მეტია. ხანგრძლივობა განცხადება თითოეულ 20 მანეთი. მისამართის გამოცვლა ღირს 3 მან. ფული და წერილები, რაც კონტორას შეეხება, უნდა: გამომცემლობის კონტორას გამოგზავნილ იქნეს. ხელმოწერა განცხადებანი უნდა მოტანილ იქნეს არა უგვიანეს $1^1/_2$ საათისა კონტორაში. კონტორა ღიაა დღეში 10 (ხ. ფრ.) საათიდან 3 საათამდე.

მისამართი: თბილისი, ხალხების ეკლესია, № 5. ელეფონი ქარიფალა. ფოსტის ადრესი: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 76. ტელეგრამის ადრესი: თბილისი, „საქართველო“

ᲡᲐᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲐ ᲓᲐ ᲙᲝᲜᲢᲝᲠᲐ 15—73

უკანასკნელი ცნობები

— დასავლეთის ფრონტზე გერმანელები მოწინააღმდეგის დიდ და მძლავრ იერიშებს ყველგან იგერიებენ.

— იტალიის ფრონტზე ადგილობრივ ხასიათის მცირე ბრძოლები სწარმოებს.

— პალესტინაში ინგლისელთა და ოსმალთა შორის სამხედრო მოქმედება გაცხოველდა.

— სახალხო გვარდიის მთავარმა შტაბმა დაადგინა, ხალხს სახაზინო ქონება ჩამოერთვას.

საქართველო

ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲣᲠᲘ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚ.-ᲓᲔᲛ. ᲐᲖᲠᲝᲕᲜᲔᲑᲘᲡᲐ ᲒᲐᲛᲝᲦᲘᲡ

ᲒᲔᲠᲝᲜᲢᲘ ᲫᲘᲫᲝᲛᲘᲡ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲗ

ᲓᲐ

შ. ᲐᲛᲘᲠᲔᲯᲘᲑᲘᲡ, Ა. ᲐᲡᲐᲗᲘᲐᲜᲘᲡ, Რ. ᲒᲐᲒᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ, Გ. ᲨᲕᲔᲨᲐᲞᲔᲚᲘᲡ, Რ. ᲘᲜᲒᲘᲚᲝᲡ ᲓᲐ Ხ. ᲥᲔᲓᲘᲐᲡ ᲣᲐᲮᲚᲝᲔᲡᲘ ᲗᲐᲜᲐᲛᲨᲠᲝᲛᲚᲝᲑᲘᲗ

ᲤᲐᲡᲘ: სამი თვით—25 მან., ერთი თვით—10 მან.

ღრმად დამწუხრებულნი შვილები, ძმები და შვილისშვილი აუწყებენ ნათესავთ და მეგობარ ნაცნობთ, რომ ქალ. ფოთში ფეცარდ გარდაიცვალა მათი საყვარელი და ძვირფასი მამა, მამამთილი და ბაბუა

ᲡᲘᲠᲘᲓᲝᲜ ᲒᲚᲐᲮᲝᲡ ᲫᲔ

ᲩᲘᲥᲐᲘᲐ

1—1751—1

ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚ ᲛᲭᲕᲠᲗᲐ ᲓᲐ ᲛᲠᲐᲕᲖᲤᲚᲘᲡ ᲙᲐᲨᲕᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡᲐᲗᲕᲘᲡ

მოკლე ხანში საზღვარგარეთ მიემგზავრებიან ცნობილ ფეოლონისტი და ვიოლონჩელის მცოდნე პირნი. საბჭო ამით აცხადებს რომ ეისაც ჰყავს რისამე დაკვლება სხვა და სხვა ქარხნების მოსაწყობად, საჭირო ინსტრუმენტების შეკვეთა ან სხვა და სხვა საქონლის სყიდვის შესახებ, ესახოდეთ მა ბრძანდნენ საბჭოს შინაგან ყოველ დღე 11—12 საათამდე (ახალი დროითა) და გაეცნობიდეთ ოთხიანთა სურვილი. მისამართი: ქ. თბილისი, ფრეიტერის ქ. 11, ტელეფონი 3—18.

საგარეო სასტ

ჯერ-ჯერობით დაწვრილებით არ ვიცით იმ სესხის პირობები, რომელის ადგენა საგარეო საქმეთა მინისტრს ბ. ა. ჩხენკელს განუზრახავს ბერლინში. მიღებული ცნობები ოფიციალურად არ არის დადასტურებული, ვიცით მხოლოდ, რომ თვით სესხის რაოდენობა არ უნდა ადემატებოდეს ორმოცდა-ათ მილიონ მარკას.

თავის-თავად ცხადია, რომ საქართველოს ფინანსიური მდგომარეობა

გამოსახულ ორმოცდა-ათი მილიონი მარკა. თუ თავს და ვინებებთ რუსეთის საგარეთ ვალს, რომელიც თითქმის ას მილიარდ მანეთს აღწევს და რამდენს წილი შეიძლება საქართველოს დაეწვეს მოგვიანებულ, თვით საქართველოს ეკანასკნელი ნახევარი წლის განმავლობაში ფიქტიურად თითქმის სამასი მილიონი მანეთის ვალი

ფაქტები სწორე არ არის და მის მიერვე არის შეთხზული. აშკარაა, რომ მას ამოქმედებდა ერთი რამ: მას უნდოდა მიეგო უკმაყოფილო ელემენტთა გული და მათ სათავეში მოქცეულიყო (ტაში ს. დ. სკამიზედ).

ა. ჯაჯანაშვილი (ს. ფ.)

მთავრობისა და რევ. ორგანიზაციათა ურთიერთობის საკითხი

აქ არის დასმული ძველი საკითხი: მთავრობისა და რევ. ორგანიზაციათა ურთიერთობის შესახებ. მთავრობამ იგი უკვე გადაწყვიტა; ესლა დროა, რომ რევოლუც. ორგანიზაციებმაც საბოლოოდ გადაწყვიტონ. ხ

ოდ როცა ნაც. დემ. ორივე მხარის აზრი გაიგეს, ხელახლა ამის შესახებ ლაპარაკი ნიშნავს ძველ სარეცხში ხელის ფათურს. მე ფაქტებზე დიდხანს არ შეეჩერდები; კომიტეტის მოღვაწეობა დადებითი იყო წარსულში და უსაფუძვლო დადებითი იქნება მომავალშიც, მაგრამ რომ აც ლებული იქნენ შეცდომები, ესენი უნდა აღნიშნულ იქნენ.

მოხელის მოვალეობა

მე მოვიყვან ორ მაგალითს. პირველი შეეხება ექიმ მუსხელიშვილის ინციდენტს: იგი დათხოვნილ იქმნა იმისთვის, რომ არ იცნო ცენტრალი კომიტეტი. მოხელის მოვალეობაა თავის სამსახურის კეთილსინდისიერად ასრულება; იგი შეიძლება დათხოვნილ იქნეს, თუ თავის მოვალეობას არ ასრულებს. კომიტეტი ითხოვს მას მისთვის, რომ არ იცნო იგი. ეს ერთგვარი ბოლშევიზმია. ამან დაარღვია რუსეთი და შეიძლება დიდი ზიანი ჩვენც მოგვაყენოს.

ეროვნული კავშირები

თქვენ იცით, რომ საქართველოში დაარსდენ სხვადასხვა კავშირები, სახელმწიფო კავშირი, მოხელეთა და სხვა. მას შემდეგ რაც საქართველოს აქვს თავისი მოვალეობა, მათ ჩამოერთმევათ პოლიტიკურ-ადმინისტრატიული ფუნქციები, და ამ საქმის ლიკვიდაცია გაცილებით უფრო მალე მოხდებოდა, რომ ცენტრალ კავშირს არ გაეძრიელებინა ეს იმას ნიშნავს, რომ ცენტრალ კომიტეტში იყვნენ ისეთი წევრები, რომელთაც თავიანთი მოვალეობა არ ესმით.

რკინის გზის კომიტეტს ჰქონდა შეცდომები რადგან შეცდომებს მხოლოოდ არ უშვებს, ვინც არაფერს არ აკეთებს. ნაც. დემ. გამოსვლას აქ კი სულ სხვა აზრი აქვს.

შინაგან საქმეთა მინისტრის სიტყვა

ყველაზე პარტია, რომელიც სიელმწიფოებრივ სიიდაგზედ სდგას აქ შეკითხვას შემოიტანდა იმის შესახებ, თუ რა ზომებს იღებს მთავრობა უმუშევრობა დარჩენილ მოსამსახურეთა დასაკმაყოფილებლათო. რანაირიც არ უნდა იყოს წესი დათხოვისა, დათხოვნილთა ხაწილი უთუოთ უკმაყოფილო დარჩება. იმ პარტიათათვის, რომელნიც სახელმწ. სიიდაგზედ სდგანან, საინტერესო უნდა იყოს მხოლოთ იმ მოვლენის მოწესრიგება, რომელსაც უმუშევრობას ეეძახით. ამ მოვლენას ჩვენშიც ის ქვეყნები, რომელთაც იმი, ან თავოლუცია გადიტანეს. მე მესმის იმ ხალხის ინტერესი, რომელიც გაბაშვილს უმეწყლენ; ისინი ფიქრობდენ: ეი საშველია, რომლითაც ჩვენ უკანვე მივიღებთ სამსახურს.

მაგრამ მე ვეკითხები ბ. საბჭოს ყოვრო: ესეთი საშუალებით შეიძლება თუ არა მათი უბრუნველ ყოფა?

გუბათა მინისტრმა აქ განაცხადა, რომ დანიშნული იქნება განსაკუთრებული კომისია, რომელიც გადაშინჯავს მოსამსახურეთა დათხოვის ყველა ფალი შემთხვევებს, მაგრამ ეს მაინც არ იშველიებს საკითხის გადაჭრას. მრავალი ძალებული იქნება მოშორდეს სამსახურს და ეი ამ ხანა ჩვენ ვპირდებით: [illegible] ახალ რკინის გზების აშენებას [illegible]ოდგენით, უპირატესობას ეძლევა [illegible]ავნილ მოსამსახურეთ მიეცემთ.

კამათის შეწყვეტა

თავმჯდომარე: შემოსულია წინადადება კამათის შეწყვეტის შესახებ. ვინ არის წინადადების?

რევაზ გაბაშვილის განცხადება

რასაკვირველია, თუ „სახელმწიფოებრივის“ თვალსაზრისით საჭირო კამათის მოსპობა ძალა თქვენ ხელშია, [illegible] მაგრამ იმის შემდეგ რაც მთელმა [illegible] ორატორებისამ აქ მოიყვანა დაუსაბუთებელი ბრალდებანი, მომეცით საშუალება გავამაოთილო მათი ფაქტები და ნუ ისარგებლებთ იმ საშუალებით, რომელსაც ხელების უმეტესობა განიკუთვნებთ.

კენჭის ყრით სოც.-დემ. ხმების უმეტესობით კამათი შეწყვეტილ იქნა.

გადახვლის ფორმულა

მდივანი დ. ონიაშვილი კითხულობს სოც.-დემ. მიერ შემოტანილ გადასვლის ფორმულას:

ეროვნულმა საბჭომ მოისმინა ინ ეროვნულ-დემ. ფრაქციის შეკითხვა და მთავრობის განმარტება, სავსებით კმაყოფილია მთავრობის პასუხით და გადადის მორიგ საქმეებზედ“.

ხმის უმეტესობით ეს ფორმულა მიღებულ იქმნა.

რ. გაბაშვილი (აღგილიდან). რაზე სწორხლებით წერილობეთ: წინასწარ დაუფიქრეთ ეგ ქალალები.

ალ. ლოგოთეთიძის განცხადება

სპირიდონ განცხადებით გამოდის ალ. ლომთათიძე (ს.-დ.) ბ-ნმა გაბაშვილმა განაცხადა, თითქოს ერთს მოსამსახურეს განეცხადებოს ჩემთვის ეროგორც ფრაქციის წევრისათვის, მისი სამსახურიდგან დათხოვაში ჩადენილი უკანონობანი. მე ვაცხადებ, რომ მოსამსახურე თენგიზაშვილი ჩემთან იყო, არა ეროგორც ფრაქციის წევრთან, არამედ ეროგორც პირად ნაცნობთან. და მეც მივმართე რკინის გზის კომიტეტის თავჯდომარეს. ხალო ეროგორც დოდიძემ გამაფრთხილა თუ რისთვის იქმნა დათხოვნილი იგი, მეც, რასაკვირველია თავი დავანებე მას.

ლომთათიძის შემდეგ სიტყვას თხოულობს რ. გაბაშვილი.

თავმჯდომარე (მიმართავს გაბაშვილს): რეგლამენტის ძალით პირადი განცხადების შესახებ კამათი არ შეიძლება. თუ გსურთ თქვენ პირადი საკითხის შესახებ მოგცემთ სიტყვას. სიტყვა ეკუთვნის რ. გაბაშვილს.

რ. გაბაშვილის განცხადება

ამ ტრიბუნაზე ბ-ნმა ნინიძემ განაცხადა, თითქოს მე, ან ჩემ ფრაქციას სურდეს ისარგებლოს დათხოვილ მოსამსახურეთა უკმაყოფილებით და საოთავეში მოექცეს ხალ. მე ვაცხადებ, რომ დაუსაბუთებელი ცილის წამებაა. ამას ამბობს აქ ისეთი კაცი, რომელიც ყალბი დოკუმენტებით იჯდა მუშათა საბჭოში და შემდეგ, ნაცვლათ იმისა რომ დათხოვნილი ყოფილიყო რკინის გზიდან თავის თავს „პროტექციას“ უკეთებდა.

თავმჯდომარე, ხალხმას დახურულათ აცხადებს.

მთავრობის წრეებში

მთავრობის ხალხმაზე შინაგან საქმეთა მინისტრის მოხსენებით გადასწყდა: 1 აგვისტოდან ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურეებს თვიურად მოემატოთ 150 მან.

ხოლო ერთდროული დახმარების სახით მიეცეთ 100 მან.

ხელნეული მომატება და დახმარება მიეცემა მხოლოდ ფოსტა-ტელეგრაფის იმ მოხელეებს, რომლებიც შტატების შემცირების შემდეგ დარჩებიან სამსახურში.

გადასწყდა, დაეკალოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს, დაუყოვნებლივ მოხდეს ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურეთა შტატების შემცირება.

მთავრობა ყველ დონისძიებას მიმართავს, ხელნებულ მოხელეთა პირით უბრუნველყოფად.

ყველა ამ ხარჯების დასაფარავად შინაგან საქმეთა სამინისტრს საგანგებო კრედიტი გაეხსნა 10 მილიონიან ფინ. დიდან.

—

ფინანსთა მინისტრის მოხსენებით ამიერკავკასიის ბონების პასუხისმგებლობის კომისიაში არჩეულ იქმნენ: სახალხო განათლების მინისტრის ანბანაგი ალ. ბეს. მდივანი, ფინანსთა მინისტრის ამხანაგი კანდელაკი და საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის წევრი ი. ლორთქიფანიძე.

დადგინეს ეცნობოს ეს სომხეთის დიპლომატიურ წარმომადგენელს, რათა სომხეთის მხრითაც იქნეს დანიშნული წარმომადგენლები ბონების პასუხისმგებლობის კომისიაში.

ქრონიკა

თბილისი.

ადერბეიჯანის მთავრობამ წინადადება მისცა საქართველოს მთავრობას თბილისისა და განჯის შორეკინის გზაზე წესიერ მოძრაობის აღსადგენად მატარებლები ინსტრიკენტოდან მხოლოდ თბილისის სადგურზე და არანავთლღლისა და ფოთლის სადგურებზე, როგორც ეს აქნამომდე იყო.

ტყვიებულის მალარო. თბილისში უკან დაბრუნდა ტყიბულის მალაროების მუშებისა და მოიჯარადრეთა მოსარიგებლად წასული ვრაძე. მიზეზი მისი ადადმყოფობაა.

მგზომარეობა დუშეთის მაზრაში. შინაგან საქმეთა სინისტრმა დუშეთის მაზრაში წესრიგის დასაცავად რაზმი გაგზავნა.

ხაგარეთ ხაქმ. მინისტ. კანცდირექტორად შინაგან საქმეთა სამინისტროს საქმეთა მწარმოებელი მიხ. ლორთქიფანიძე დანიშნა.

ხახალხო გვარდიის მთავარშტაბის ხხდომაზე დადგინეს: 1) ლენინგორის მაზრაში გვარდიელთა მასაშვლებლად მოხალისეთა რაზმი გაგზავნოს. 2) ხალხ. ჩამოერთვას ყოველგვარი სახელმწიფო ქონება; ეერ ცხენები, შემდეგ სოფ. „ოდელოფლის წყარო“-დან გამოიტანოს 16 ბარბაბანი და ბადიადერიდან ვინტოვკები. უკანასკნელის სისრულეში მოსაყვანად უნდა გიგზავნოს სახალხო გვარდიის მთავარშტაბის წევრნი. 3) იმ გვარდიელებს, რომელნიც წინად სამსახურში იყვნენ ეამაგირი იმდენი მიეცემათ, რამდენიც სხვა გვარდიელებს.

ხახ. გვარ. ცხენოსან რაზმის უფროსად პოლკ. ბიმშიაშვილი დანიშნა.

ხახ. გვარ. ხაორგან. კომისია მხნედ მუშაობს. სახალხო გვარდიის დაწესებულების შტატის შემცირების პროექტის შემუშავება მოკლე ხანში დასრულდება.

თბ. ფოსტა ტელეგრაფის ოლქის უფროსის მიმართვა: „იმ უწესობების აღსაკვეთად, რომელსაც დღეს სამწუხაროდ ფოსტისა და ტელეგრაფის კორესპონდენციის ჩაბარების საქმეში აქვს ადგილი, ვსთხოვ ყველა ხელმიფო და საზოგადო დაწესებულებათ და ორგანიზაციებს და ეგზეთვე ყველა თანამდებობის და კერძო პირთ, ოთხა ყველა იმ შემთხვევაში, როცა მათ თავის დროზე არ გბარებათ ფოსტისა და ტელეგრაფის კორესპონდენცია, მომმართონ ხოლმე მე № 28 ტელეფონით და ამრიგად მოიცვენ შეძლება თავის დროზე მივიღო ზომები იმ ფრიად არასასურველ მოვლენის მოსასპობად“.

გერმანიის ხაელჩო აცხადებს საყოველთაოდ: ვინაიდგან რუსეთში და უკრაინაში მიმაგალებით ფოთი გაკეტებულია და ამით იქ გაჩერებული მგზავრები შეეიწროებულნი არიან,— ფოთში რუსეთსა და უკრაინაში წასასვლელად ჩასვლა სასურველი არ არის, ვიდრე ოფიციალურად არ გამოცხადდება პირობების გაუმჯობესება.

2 გვამი. 21 აგვისტოს, დამე შეშის შესახვევში იპოვნეს მოკლულ 2 ჩინელის გვამი.

მკვლელობა. 21 აგვისტოს, დილის 10 საათზე 2 ბორბალმბრუნავმა მოჰკლეს პრაპ. გიბერტი.

თაბაქო. თამბაქოს ახალი კანონის ძალით რომელი წარმომაგებელიც მესამე ხარისხის თამბაქოს არ დაამუშავებს მას აეკრძალება პირველი ხარისხის თამბაქოს დამუშავებაც.

მგალობელნი. მიიღებიან მგალობელნი სიონის ტაძართან დაარსებულ სამეტროპოლიტო გუნდისათვის. თვეური ჯამაგირი 100 მანეთამდე. მისამართი: სამეტროპოლიტო კანცელარიის გუერდით, საღ. 5—8 ს.

პორ. ვ. გორგაძის ხელმძღვანელობით შე 5 ქართ. მსროლელ პოლკში იხსნება ქართული ენის კურსები. ოფიცრებისათვის მაცადინეობა დაიწყო 22 აგვისტოს და იქნება სამშაბათობით, ოთხშაბათობით და ხუთშაბათობით საღამოს 6 საათიდან 7 ნახ. საათამდის. სწავლა უფასოა.

რკინის გზის ხახ. მოხაბმ. დუბეში თბილისში გზათა მინისტრს ბატონ ლორთქიფანიძეს, პირი მთავარ რკინის გზის კომიტეტს. ამოვისმინეთ ეროვნულ საბჭოს ხხდომა-შტატის შემცირების შესახებ—მოვითხოვთ დაჩქარებით იქნას დანიშნული მთავრობისგან კომისია, რომელიც მიიღებს საბუთებს გაბაშვილისგან და თან ვთხოვთ ამ კომისიაში დაშვებული იქნას დათხოვნილ მოსამსახურეების წარმომადგენელნიც და აგრეთვე პარლამენტის რკინის გზის კომისიის წევრებიც. კვირას 25 აგვისტოს ქუთაისში გიმნაზიის შენობაში დანიშნული გვაქვს მოსამსახურეების ყრილობა, გთხოვთ ან თვითონ დაესწროთ ან წარმომადგენელი გამოგზავნოთ“.

თბილისის ქუჩებში ამ უკანასკნელ დროს ლ. შე კაცს ვერ დაუძინია, განსაკუთრებით ქალაქის განაპირა უბნებში. ავლაბარში მაგ. კაბგვოლის ქუჩაზე № 16 მთელი ღამე არღნის ვიეიკონი და მოგრალთა ლრიანცელია ეს ლოთი და უსაქმური ფაიტონებით დაბრძანდებიან ღამე, მეარღნე თან დაპყავთ და უწესიგრიგობით და თავგადმოთით თავს აბეზარებენ მშვიდობიან მცხოვრებთ. საჭიროა ბოლო მოეღოს ამ უწესობას.

პარტიული ცხოვრება

მთავარ კომიტეტის კრება. ღეს საღამოს 8 საათზე შესდგება მთავარ კომიტეტის კრება. დასწრება ყველა წევრთათვის სავალდებულოა.

პარასკევს, 23 მარტიმომბისთვეს, საღამოს 7 საათზე (ახალ დროით), სამეურნეო საზოგადოების დარბაზში დანიშნულია საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის ქ. თბილისი-II რაიონის წევრთა და თანამოაზრეთა საზოგადო კრება. ალ. ასათიანი წაიკითხავს მოხსენებას: „ეროვნულ-დემოკრატიული მამართულების წარმოშობი მიზეზები საქართველოში“.

ბათუმის ქართველობა

მთავრობამ შემდეგი ქალალი მიიღო ბათუმელ ქართველთა ეროვნულ საბჭოსაგან:

ბათუმელ ქართველთა ეროვნულმა საბჭომ 13 აგვისტოს ხხდომაზე იქანია-რა მსჯელობა იმის შესახებ, რომ ბათუმში საქართველოს წარმომადგენელი დადგდის არაა ცნობილი ოსმალეთის მთავრობის მიერ, რის გამო ქართული საზოგადოება მოკლებულია ყოველგვარ დაცვას და გამოსაჩენებას ერთხმად დადგინა: ესეთი აუტანელი მდგომარეობა და შეეიწროება ქართველ მოქალაქეთა ემცნოს საქართველოს მთავრობას დაჩქარებით შესაფერი ზომების მისაღებათ.

ადგილობრივი ეროვნული საბჭო ფიქრობს, რომ აუცილებლად საჭიროა სტამბოლში შუამდგომლობის განმეორება ამ საქმის შესახებ. რაც უნდა აცნობოს ჩვენმა მთავრობამ აქაურ მთავარ სირდალს ესეედ-ფაშას და სამოქალაქო უწყების წარმომადგენელს გუტასერიოს (გუბერნატორს).

ბათუმის ქართველთა ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარე **გრ. ელიავა.**

მოსკოვად ქართველთა სადამი

საქართველოს ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარეს მოსკოვის ქართველთა ეროვნულ კომიტეტისგან შემდეგი მისამართებული წერილი მოუვიდა: „მოსკოვის ქართველთა ახალშენის 1918 წლის 24 ივლისის საერთო კრება განსაზღვრული ადგილებით შეხვდა საქართველოს დამოუკიდებლობის გამცხადებლებს, დიდენიშნულ ოსტატებს.

ფიზზე ადგომით, ახლად გამზადებული დროშის ქვეშ კრძალვითა და მოწიწებით მოისმინა აქაურმა ქართველობამ ეროს გაბოვისუფლებს დიდი ამბავი. გულმოდგინე ერთსულოვანი ტაში; საერთო ლრმა ადფრთოვანება უთუოდ მოწმე იყო იმის, რომ ყოველი მოსკოველი ქართველი განგრძენილად რწმენისა და მიმართულებისა მზად არის თავის სიცოცხლეც კი მსხვერპლად დასდოს ერის ბედნიერებისა და მშვიდობისათვის.

ახალშენმა ერთხმად დაავალა კრების პრეზიდიუმს ეძღვნას საქართველოს უფალს ორგანის მხურვალე სალამი და ვისურვოთ, რომ ისტორიას გაემართლებინოს ის იმედები, რომელიც მან ადძრა ქართველთა გულში. მოსკოვის ქართველთა ახალშენი ნთლად ხედავს იმ განსაცდელს, რომელიც ქართველი დამოუკიდებლობის გამცხადებლებმ, მაგრამ დარწმუნებულნი ვართ, რომ ჭირში ნაჩვევი ქართველი მშრომელი დემოკრატია ვით აქამდის ეს. ლაც მხნედ შეუდგება ისტორიის მიერ დაკისრებულ ძძიმე მოვალეობის პირიანად ასრულებას.

გულმხურვალედ ვუსურვებთ საქართველოს გამარჯვებული გამოსულიყოს იმ ისტორიულ ბრძოლიდან, რომელიც ჯერ კიდევ შას არ დასრულებია.

მოსკოვის ქართველთა საზოგადოების კრების თავმჯ. **შ. ლორთქიფანიძე**

მდივანი **ბ. ძიმიტარაშვილი.**

ნ. წულუკიძის საქმე

14 აგვისტოს დაიწყო რევოლუციონურ ტრიბუნალში ნ. წულუკიძის გასამართლება ტ. ბ. გოგბერის მოკვლის გამო. პროცესს ბლომად ხალხი ესწრებოდა. ბრალდებულს თავი მშვიდად ეჭირა და ალალვენა არ ეტყობოდა. პირველ დღეს დამცველებმა მოითხოვეს საქმის გაშუქებისათვის ზოგიერთი საჭირო მოწმის დასწრებლობის გამო საქმის გადადება, მაგრამ წინადადება უარყოფილ იქნა და საქმის გარჩევას შეუდგნენ. მოწვეულნი იყვნენ აგრეთვე ექსპერტებიც. სამართალმდებლობა ოქმს წაკითხვის შემდეგ, რომელიც შეიცავს ბრალდებას, რომ 18 ივნისს ნ. წულუკიძემ სამჯერ რევოლვერის სროლით მოკლა ტ. გოგბერია ოთხხის რეგვზაციის გამო, დაკითხულ იქმნა მოკვალი მოწმე. დამცველები სცდილობდნენ წულუკიძე დაეხასიათებინათ როგორც ერა ნორმალური ფსიხიკის მქონე ადამიანი. ერთი რიგი მოწმეებისა და თვით წულუკიძის ჩვენებითაც იგი ერა ნორმალური ბუნების მქონეა, ნერვიული და ფიცხი თვალდაწყლებამდე. ეს ანორმალობა ჩამომავლობითაც მოსდგამს. გამოირკვა, რომ მამაცა და ძმებიც ბრალდებულისა უკანური ხასიათისა იყვნენ და ტრადიციულად დაიხოცნენ. წულუკიძე ადვოკატურებს თავმჯდომარის შეკითხვას, რომ მას წარსულში დანაშაულება ჩადენია, რისთვისაც სასამართლომ მას სხვათა შორის კატორღაც მიუსაჯა. წულუკიძის ჩვენებით იგი ავადმყოფია. ოცი წლისწადი უძილობით იტანჯება, ნერვები აქვს აშლილი და სისხლორვლის დროს სრულს გონებაზე არ არის. ამ დანაშაულის ჩადენასაც სიბოროტეს აბრალებს. ბრალდებულმა განმარტა, რომ მას გოგბერიასთან არაფერი საერთო შერიგებაში არ ჰქონდა, დანაშაული არაფერი ახსოვს მისგან და მკვლელობა ჩაიდინა გაბრაზებით თავდადაეწყვეტულმა და ხხოლოდ მკვლელობის შემდეგ და ძოვიდა გონს, თუ რა ძძიმე და უმართებულო დანაშაული ჩაიდინა. მეორე რიგი მოწმეების ჩვენებით, კი წულუკიძე რამდენიმე დღის წინად ემუქრებოდა გოგბერიას მოკვლით და მკვლელობის დროსაც სიმთვრალე არ ეგრძნეოდა.

ექსპერტებმა, რიცხვით ექვსმა კაცმა, ერთხმად ალიარეს, რომ ნ. წულუკიძე მეშკიდრეობით სულიერად ავადმყოფია და გაბრაზებულს თავდადაეწყვეტის დროს ყოველგვარი ბორბალსოქმედების ჩადენა შეუძლიან ხოლო ვერ შეთანხმდენ იმაში თუ რამდენად ალალვებული და თავდადაეწყვეტული იყო იგი გოგბერიას მოკვლის დროს.

20 აგვისტოს საერევოლუციო ტრიბუნალმა სამი საათის თათბირის შემდეგ დამნაშავედ სცნო ნ. წულუკიძე განზრახ, მაგ ამ წინადადებ მოუფიქრებელ მკვლელობაში და სამუდამო კატორღა მიუსაჯა.

გენერალი ფონ-ბრეზენი მინისტრ ხუმარიასთან

21 აგვისტოს მიწათ-მოქმედების მინისტრი ხუმარიკი ინახულა სამინისტროში გერმანიის წარმომადგენელმა საქართველოში გენერ. ფონ-კრეზენმა.

საუბარი შეეხებოდა მიწის რეფორმის ცხოვრებაში გატარებას. ფონ-კრეზენი სხვათა შორის შეეკითხა მინისტრს: ა) გრძელდება მიწის რეფორმის სისრულეში მოყვანა, თუ შეწყვეტილა, ბ) არსებობენ მიწების მარტო თავდადებანი, თუ ელვებისაც, გ) რა მდგომარეობაშია ანანოვის მამულის საქმე (ქუთაისის გუბ.), დ) პერის რეკვიზიციისაწარმოებთ მარტო ბორჩალოს მაზრის

ოთარებში, თუ სხვაგანაც,) რას უპირველეს ჩამორთმეულ მიწებს და სხ.

ბ. ბომერიკაში მისცა ფონ-კრეგსს ყველა კითხვებზე დაწვრილებითი განმარტება. მოგვყავს უმთავრესი შუხლები:

მიწის რეფორმის განხორციელება გრძელდება ყველგან. შეჩერებული იყო ხხოლოდ იმ რაიონებში, სადაც ხელს უშლიდა ანარქიული მოძრაობა. მიწის მიმდები კომისიები შეუყოთიდ შუშაობენ და ახლა მოშავალში დაამთავრებენ მიწის ჩამორთმევას.

ნორმაზედ ზედმეტი მიწა ჩამორთმევა ყველას, აზნაურია ის თუ გლეხი, როგორც ქართველს, ისე სომეხს, რუსს და სხ. განურჩევლად ეროვნებისა. ვისაც ინტენსიური მეურნეობა მოუწყვია, ან მაქუს სახელმწიფოებრიე მნიშვნელობა აქვს, იმ შემთხვევაში ნორმის გადიდება შეიძლება, თუ კი მიწის კომიტეტი ნებას დართავს.

ანანოვის მაშულს იკიდე ბევი გწვა, რაც ყველა დიდ მაშულებს.

ზედ მეტი პურის რეკვიზიცია სწარმოებს ყველგან და არა მარტო ბორჩალოში. საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობა გპკრობა საქართველოში მყოფ თათრებს, ისე როგორც ქართველებს და კანონი და მთავრობის განკარგულებები მცხოვრებთათვის ერთნაირია რასაკვირველია ყველასათვის, მიუხედავად მათი ეროვნებისა.

რაც შეეხება ჩამორთმეული მიწის ხალხზედ გადაცემის საკითხს, ეს ძლიერ რთული საქმეა. ჩვენ ვფიქრობთ ზედ მეტი ჩამორთმეული მიწები მიეყიდოთ გლეხებს კერძო საკუთრებად. ჩვენი გლეხი კერძო საკუთრების მიმდევარია და რომ მას ცოტა საკუთრება ურჩენია ბევრს საიჯარის. მთავრობა მიპყიდის გლეხებს ჩამორთმეულ მიწებს და რაზოდენიმედ მაინც დაკმაყოფილებს მათ კანონიერ მოთხოვნილებას.

თათბირს მხოლოდ ინფორმაციული ხასიათი ჰქონდა.

უცხოეთის ამბები

აჯანყება უკრაინაში. აჯანყება უკრაინაში დღითი დღე იზრდება. კიევიდან იტყობინებიან, რომ გლეხების გაძლიერებული მოძრაობაა კიევის, ჩერნიგოვის და სხვა გუბერნიებში, სადაც თავი მოუყრიათ 35,000 აჯანყებულთ, გლეხები შეიარაღებულნი არიან ტყვიასმფრქვეველებით.

ხანგრძლივი ომი. იმისდამიხედვით, რომ სურსათის დიქტატორები შეგრთებული შტატების, დიდი-ბრიტანეთის, საფრანგეთის და იტალიისა ყოველ ზომებს იღებენ მომავლისათვის დიდძალი პურისა და სურსათის დასამზადებლად, შეიძლება ითქვას, რომ შეთანხმების სახელმწიფონი ემზადებიან ხანგრძლივი ომისათვის.

რუსეთის ოფიციალი საელჩოები. შეთანხმების სახელმწიფონი აპირებენ ისევ ეწევიან ხარჯებს მეფის ოფიციალ და კოალიციის ელჩების შესანახად. კერენსკის ამერიკაში წასასვლელად ხარჯებს იღებს საფრანგეთი.

მთავაშორეთა ჯარების ხარდალი ციმბირში. „ფოლფ ბიურო" იტყობინება, რომ მოკავშირეთა ჯარების სარდალად ციმბირში დანიშნა იაპონიის გენერალი ნაკაზიმა.

აფიცრებახ რეგისტრაცია. „ლოვნარკომში" განკარგულება გაეცა მოსკოვში მყოფი ყველა აფიცრები 60 წლამდის რეგისტრაციისათვის გამოცხადნენ.

მოსკოვში. მოსკოვიდან მოსულის გადმოცემით მოსკოვი, რომ არ გადაეკეთებოთ, სიმშილით კვდება, ბირველსაჭიროებითა საგნები თითქმის სულ არ მოიპოვება. ყველაფერი „კარტოჩკებით" არის და მასთან მინიმალური ზომით. ლეში იძლევიან ერთ მერვედ გირ. პურს. ჩუმად ჰყიდიან ფქვილს და შაქარს. ჭეშის ფქვილი ღირს 300—380 მან. ხოლო თეთრი ფქვილი 500 მან. ერთი ფუთი, ერთი 18 მან. შაქარი 15 მან. ხალთი სულ არ არის.

მოსკოველ ველარ იცნობთ. ჭიჭყიანი, მტვრიანი, დაცვეფული ისე, რომ ძველი მოსკოვისა კვალიც კი არ ეტყვის. ფაბრიკა-ქარხნები არა მუშაობენ. მუშაობენ მხოლოდ მოროზოვის, ნიკოლსკის და კისტრომის სამანუფაქტურო ქარხნები.

შიშსა ჰკერის ყველას „კონტრ-რევოლიუციის, სუბოტაჟის და საბოტაჟის წინააღმდეგ შებრძოლი „განსაკუთრებული საგანმძიებელი კომისია". ხშირია შემთხვევები, როდესაც ამ კომისიის ორდერით ბატონრებენ ვისმეს დილის 9 საათზე და შუადღის 1 საათზე კი დაპატიმრებულის ცოლს ან შვილებს უძახიან გვამის დასამარხად წასაღებად. სასამართლო სწრაფია და მისი გადაწყვეტილება უპეველ-ია. ამ უკანასკნელ ხანებში მოსკოვი ხშირად იწვის. ცეცხლი წაკიდებით ჩნდება. სწვიან საბჭოთა საწყობებს, სახაზინო მაღაზიებს და ეოგზლებს. ვისაც კი შეუძლიან მოსკოვიდან ყველა გარბის. მოსკოვიდან წამასვლელები საშინელებას გინიცდიან. მინამ მგზავრები ადთქმის ქვეყნის, უკრაინის საბღვრებს გადავიდოდნენ, მათ სჩხრეკენ. ნეიტრალური ზონის გავლა ცხენებით უხდებათ. „ზასტავთან" მგზავრებს ჩვეულებრივ 40—50 წითელ დაშკრული ხვდება და სჩხრეკენ, ქალებს ცალკე გაძოვეფენ, ფულ-მაზეებს მაღე უშვებენ, ლანაზ ქალებს ცალკე რიგში აყენებენ და იწყება მოქმედება ალსაგსე სიმდაბლით, ფსიერცხვილობით და ცინიზმით. ხალიან მთლად ტანსაცმელს, თავისი ეუეკეთანი ხელების ყოველი შეხებით შეფურაცხყოფას აყენებენ და ამ საშინელების შემდეგ დამცირებულნი და შეურაცხყოფილნი ეუნერელი სულიერი ტანჯვის განცდით შეხვდებიან მათ.

დენინის განცხადება. მოსკოვიდან იტყობინებიან, რომ სოვნარკომის სხდომაზე ლენინმა განაცხადა: ჩეხო-სლოვაკების ფრონტზე მდგომარეობამ საშიში ხასიათი მიიღო. ჩვენ ფლოტიდან ვორშენდენით საკუთარ სისუსტეში. საჭიროა ვისარგებლოთ ერთათ ერთი გამოსავალი გზით. ამისათვის მუშების და გლეხების ხსნისათვის არ უნდა მოვერიდოთ რომელიმე მეორე საელჩოს კაბინეტს, არ უნდა მოვერიდოთ ძალას თუნდ ეს ძალა „იმპერიალისტური" იყოს. დადგენილება არაფერი არ მიღებია. ლენინის განცხადება ნოკავშირეთა ელჩებმა ტელეგრაფით გადასცეს თავის ხისებს.

ინგლისელები ისპაჰანში. ინგლისელები კარგანია ისპაჰანში ალგენენ სპარსელებისაგან რაზმებს, რომელნიც „საბრეთ სპარსელების მსროლელთა" რაზმების სახელით არიან მათ მეორ მონაილული. სარწმუნო წყაროებიდან სჩანს რომ იმ სპარსელ ოფიცრებს, რომლებიც ამ რაზმებში შესულნი უარს აცხადებენ, ინგლისელები სასტიკათ ეკცემიან და ბევრი მათგანი კიდეც დახვრიტეს. როგორც სჩანს, ინგლისელებს ისპაჰანში ოვის თავი სრულ ბატონად მიიჩნიეთ.

ხარკოვში გერმანიის ჯარების წინააღმდეგ წაქეზებისათვის დახვრიტეს რამდენიმე გლეხი.

ამერიკის ინტენდანტების ბურდობა. წყალ-ქვეშა კაბელით ტელეგრაფით იტყობინებიან: დიდი ბურ-ბაური გამოიწვია ამერიკაში იუსტიციის სამინისტროს განკარგულებით დაწყებულმა გაძიებამ საინტენდანტოს საქმეებზე—საკონლის მიწვდის და სეფოდის შესახებ. გამოძიებული იქნება 3000 საქმე საკონლის მიწვდისა. რამდენიმე ადეული შეფაბრიკის საგაჭრო წიგნები, სახუთები და კორესპონდენციები უკვე ხელში აქვთ ხაკეციალისტ გამოძიებლებს. ბევრმა ფაბრიკანტებმა თავისი წიგნები და კორესპონდენციები სამხედრო მინისტრს გადასცეს. ინტენდანტებმა დიდძალი ფული შეიძინეს. ერთმა მათგანმა რაგორც აბრალებენ შეძინა „ოსობნიკი" შესანიშნავ „33 ადენიუ ბილიარდებ"-ში გადაწყვეტილია შეპყრობა ნრავალი ოფიცრობისა და სამხედრო მოხელეებისა, რომელთაც ბრალდებანი მილიონობით საკუთრებ-ბის ადება. პრეზიდენტ ვილსონმა ამერიკელ გაზეთებს აუკრძალა „საინტენ. დანტოს პაპანის" შესახებ ცნობების ბეჭდა.

ომი

დასავლეთის ფრონტზე

გერმანეთის ცნობა

ბერლინი, 21 აგვისტო. ქრონპრინც რუპრეხტის ლაშქარი. ნეფ-ბერკინსა, მერვალესა და ლილის სამხრეთით ჩვენმა ქვეითთა ჯარის რაზმებმა, რომელთაც ჩვენი ახალი ხაზების პოზიციები ეკირათ, მოიგერიეს და ზარალით ტაეის წინააღმდეგ შებრძოლი „განსაკუთრებული საგანმძიებელი კომისია". ხშირია შემთხვევები, როდესაც ამ კომისიის ორდერით ბატონრებენ ვისმეს დილის 9 საათზე და შუადღის 1 საათზე კი დაპატიმრებულის ცოლს ან შვილებს უძახიან გვამის დასამარხად წასაღებად. სასამართლო სწრაფია და მისი გადაწყვეტილება უპეველ-ია. ამ უკანასკნელ ხანებში მოსკოვი ხშირად იწვის. ცეცხლი წაკიდებით ჩნდება. სწვიან საბჭოთა საწყობებს, სახაზინო მაღაზიებს და ეოგზლებს. ვისაც კი შეუძლიან მოსკოვიდან ყველა გარბის. მოსკოვიდან წამასვლელები საშინელებას გინიცდიან. მინამ მგზავრები ადთქმის ქვეყნის, უკრაინის საბღვრებს გადავიდოდნენ, მათ სჩხრეკენ. ნეიტრალური ზონის გავლა ცხენებით უხდებათ. „ზასტავთან" მგზავრებს ჩვეულებრივ 40—50 წითელ დაშკრული ხვდება და სჩხრეკენ, ქალებს ცალკე გაძოვეფენ, ფულ-მაზეებს მაღე უშვებენ, ლანაზ ქალებს ცალკე რიგში აყენებენ და იწყება მოქმედება ალსაგსე სიმდაბლით, ფსიერცხვილობით და ცინიზმით. ხალიან მთლად ტანსაცმელს, თავისი ეუეკეთანი ხელების ყოველი შეხებით შეფურაცხყოფას აყენებენ და ამ საშინელების შემდეგ დამცირებულნი და შეურაცხყოფილნი ეუნერელი სულიერი ტანჯვის განცდით შეხვდებიან მათ.

დენინის განცხადება. მოსკოვიდან იტყობინებიან, რომ სოვნარკომის სხდომაზე ლენინმა განაცხადა: ჩეხო-სლოვაკების ფრონტზე მდგომარეობამ საშიში ხასიათი მიიღო. ჩვენ ფლოტიდან ვორშენდენით საკუთარ სისუსტეში. საჭიროა ვისარგებლოთ ერთათ ერთი გამოსავალი გზით. ამისათვის მუშების და გლეხების ხსნისათვის არ უნდა მოვერიდოთ რომელიმე მეორე საელჩოს კაბინეტს, არ უნდა მოვერიდოთ ძალას თუნდ ეს ძალა „იმპერიალისტური" იყოს. დადგენილება არაფერი არ მიღებია. ლენინის განცხადება ნოკავშირეთა ელჩებმა ტელეგრაფით გადასცეს თავის ხისებს.

ინგლისელები ისპაჰანში. ინგლისელები კარგანია ისპაჰანში ალგენენ სპარსელებისაგან რაზმებს, რომელნიც „საბრეთ სპარსელების მსროლელთა" რაზმების სახელით არიან მათ მეორ მონაილული. სარწმუნო წყაროებიდან სჩანს რომ იმ სპარსელ ოფიცრებს, რომლებიც ამ რაზმებში შესულნი უარს აცხადებენ, ინგლისელები სასტიკათ ეკცემიან და ბევრი მათგანი კიდეც დახვრიტეს. როგორც სჩანს, ინგლისელებს ისპაჰანში ოვის თავი სრულ ბატონად მიიჩნიეთ.

ხარკოვში გერმანიის ჯარების წინააღმდეგ წაქეზებისათვის დახვრიტეს რამდენიმე გლეხი.

ამერიკის ინტენდანტების ბურდობა. წყალ-ქვეშა კაბელით ტელეგრაფით იტყობინებიან: დიდი ბურ-ბაური გამოიწვია ამერიკაში იუსტიციის სამინისტროს განკარგულებით დაწყებულმა გაძიებამ საინტენდანტოს საქმეებზე—საკონლის მიწვდის და სეფოდის შესახებ. გამოძიებული იქნება 3000 საქმე საკონლის მიწვდისა. რამდენიმე ადეული შეფაბრიკის საგაჭრო წიგნები, სახუთები და კორესპონდენციები უკვე ხელში აქვთ ხაკეციალისტ გამოძიებლებს. ბევრმა ფაბრიკანტებმა თავისი წიგნები და კორესპონდენციები სამხედრო მინისტრს გადასცეს. ინტენდანტებმა დიდძალი ფული შეიძინეს. ერთმა მათგანმა რაგორც აბრალებენ შეძინა „ოსობნიკი" შესანიშნავ „33 ადენიუ ბილიარდებ"-ში გადაწყვეტილია შეპყრობა ნრავალი ოფიცრობისა და სამხედრო მოხელეებისა, რომელთაც ბრალდებანი მილიონობით საკუთრებ-ბის ადება. პრეზიდენტ ვილსონმა ამერიკელ გაზეთებს აუკრძალა „საინტენ. დანტოს პაპანის" შესახებ ცნობების ბეჭდა.

ომის ოთხი წლის თავი გერმანიაში

მსოფლიო ომის ოთხი წლის თავზე გერმანიის იმპერატორმა ორი მოწოდება გამოსცა; ერთი გერმანიის ხალხის, მეორე გერმანიის ჯარს და ფლოტის მიმართ. მოწოდებები ნათარგმნია „Berliner Lagblatt"-ის № 388-დან.

მოწოდება გერმანიის ხალხის მიმართ.

„მძიმე ბრძოლის ოთხმა წელიწადმა, რომელიც საკვირველ მოვლენებით არის ალსავსე უკვე განვლო. ყველა დროისთვის სამაგალითოდ დარჩება ის თუ რა შეძლებია ხალხს, რომელიც სამართლიან საქმისათვის, თავის არსებობის დაცვა-განმტკიცებისათვის, ბრძოლის ველზე სდგას. ძალიერი იმ ღვთიურ ხელის, რომელიც მოწყალებით გერმანიას მარადავს, ჩვენ შეგვიძლია ამაყად ვთქვათ, არ ყოფილვართ უდირსნი იმ დიდი საქმისათვის, რომელიც განგებამ ჩვენ მოგვანდო. თუ ჩვენ ხალხს ბყვანდა წინაშძღოლნი, ნაკით დაჯილდოებულნი საქმის უფრესად სასრულეში მისაყვანათ, თვით ხალხი თავის ერთგულებით ყოველ დღე ამტკიცებდა, რომ ის დარსია ამ წინაშძღოლთა. რაგორ შეძლო საბრძოლო ძალის გაერთ თავის მძიმე საქმეები შეასრულებია, თუ კი შინ საფრთხე შეშფოთებას მისთვის ხელი არ შეეწყო. მადლობა ყველა მათ, ვინც უფრ ძიმეს გერეშეფებში ხელი შეეწყო იმ საქმეს, რომელიც ს ხელმწიფის და საზოგადოების წინაშე იყო დაყენებული, განსაკუთრებით მადლობა ჩვენ ერთგულ, დაუღალავ მეზღვაურთ, მადლობა სოფლის და ქალაქის მცხოვრებთა, მადლობა ქალებს, რომელნიც ამ ომის დროს ძმე ტვირთს ატარებენ. ომის მეხუთე წელიწადი, რომელშიც ჩვენ ეხლა ვდგავდგეთ ერმანელ ხალხს შემოგაქცევია ეგზამენებ გაჭირვებას და განსაცდელს. ცხადია რაც უნდა მოვედეთ, ეძნელესი დღეები ჩვენ ოვე ადგავტანთ ის, რასაც ჩვენ ალმოსავლეთში მივაღწიეთ და ზავით განვატკიცეთ, რაც ეხლა დასავლეთში სიმრულეში მოგვყავს, გვაძლევს ჩვენ იმის მტკიცე რწმენას, რომ გერმანია მალე ხალხთა ქარიშხალიდან, რომელმაც ბევრი ვარი მიწასთან გაასწორა, გამოვა ძლიერებით მოსილი. დღეს ჩვენ ყველა მწუხარებით ვიგონებთ იმ დიდ მსხვერპლს, რომელიც სამშობლომ მოითხოვა. ამ საშინელი ომისაგან გამოწვეულ მწუხარებას ერთი გერ. ოჯახიც კი არ დაუტოვებია. ისინი რომელნიც ჯერ კიდევ ყმაწვილი იყვნენ, როდესაც ახალგაზდური ალტაცებით ჩვენი ჯარის პირველად ომში წასვლას შესცქეროდნენ, დღეს როგორც მეომრები თვით უდგიან ფრონტზე გვერდში თავის მამებს და ძმებს. წმინდა მოვალეობა მოითხოვს, რომ ეროელი იქნას გაკეთებული, რაოდენ ეს ძვირფასი სისხლი ამად არ დაიღვაროს. არც ერთი შემთხვევა არ გვეშალია ხელიდან, რომ განადგურებულ ქვეყანას მშვიდობიანობა ხელახლა დამყარებოდეს მაგრამ ჩვენი მტრების მანაგში კაცობრიობის ჰუმანური ხმა ჯერ კიდევ არ იპყრობს უფრადღებას. ყოველთვის ჩვენს მშვიდობიანობის სიტყვას ზეზღითა და დაცინვით ხვდებოდნენ. ჩვენ მტრებს ჯერ კიდევ არ უნდათ ზეი. ისინი უსირცხვილოდ სულ ახალ-ახალი ცილის წამებით სცდილობენ გასვარონ გერმანიის წმინდა სახელი. მათი ორატორები მუდამ იმას აცხადებენ, რომ გერმანია განადგურებულ უნდა იქნასო. ამიტომ ვიმოქმედებთ და ვიბრძოლებთ შემდეგშიაც. როგორც დღემდე ძლევა მოსილნი ვიბრძოდით მტრების შემოტევის წინააღმდეგ, რომელნიც რიცხვით ჩვენზე გაციდებით მეტია. ვიბრძოლებთ, სანამ ეს უკანასკნელნი არ გამოაცხადებენ სურვილს, რომ მზად არიან იცნონ ჩვენი უფლებაც ცხოვრებისა.

ღმერთია ჩვენთან!".

მავიწყებული ქვეყანა

(ეროვნულ საბჭოს საყურადღებოდ)

საინგილო—ეს ის ქვეყანაა რომელიც ლეკისაგან და კაცისაგანაც მიეიწყებულია და განმარტოებული. არა მგონია, რომ მთელს საქართველოში საინგილოზედ უფრო მეტი ეცნობი ქართველი საზოგადოებისათვის კიდევ იყოს სხვა რომელიმე კუთხე საქართველოსი. ჯერ ისევ ნაშვიდობიანობის დროს არაყინ იცხელებდა მისთვის თავს და არაყინ ქართველ საზოგადოებიდან უბრალო ცნობის მოყვარეობით მაინც დაინტერესებული ერთის გაგლით მაინც არ შეეხვედვა ხალხს ამ სწორედ რომ მიეიწყებულ ქვეყანაში. იმ დროს როცა მთელი საქართველოს ყურადღება აფხაზეთისკენ არის მიპყრობილი და გამარჯვებულ-ალფრთოვანებული ჩვენი ჯარი გასცილდა რა აფხაზეთის საზღვრებს ყუბანის ოლქისაკენ გზას იკაფავს, საინგილო, რომელიც ზურგზე გვაკრავს და დღე-მუდამ ხელასა გვთხოვს ძიეიწყებული გვყავს და არავითარს ყურადღებას არ ვაქცევთ მის ეროლობებსა და ტკივილებს. მთელი საინგილოს ქართველობა წარსულ წლიდან მოკიდებული ალეგანლამდე გმინავს, გაქრევება-უბედურებაშია, ს უკეთესი ბაი წელნი, რომელთაც მათთვის ბედი შესტკივოდათ ჩამოცალეს და გაძლევეს სამშობლოდან თათრების ბანდამ ძალებმა და ჩვენ კი მიუხედავად ორი წლის მუდარაზეა, მთლად დუმილით და კიდევ დუმილით ვუპასუხებთ ამ ქვეყნის ბედს.

ეს ეთი ხულგრილობა, ასეთი უყურადღებობა მგონი საინგილოს მნიშვნელობის უცოდინარობით აიხსნება და ამიტომ მინდა ორიოდე სიტყვით შევეხო მას. საინგილო ერთი უმდიდრესი, უტურფესი და უკეკლესი კუთხეა არამც თუ მთელს საქართველოში, ალბად მთელს კავკასიაშიც. არა ერთხელ გადმომიგლია და გადამიგლია მთელი საქართველო დაწყებული საინგილოდან აფხაზეთის ბოლომდის, მაგრამ საინგილოს სიმდიდრეს და ბუნების სიკეკლეს ვერავითარი კუთხე საქართველოსი ვერ შეედრება, ვერ შეედრება თვით ზღვის კეკლუცი სანაპიროები აფხაზეთისაც-კი. და მერე რა მდიდარია ბუნებით ეს ქვეყანა, ყოველივე დარგს მეურნეობისას აქა ნახავთ შემოწავებულ—გაუმჯობესებულ. მესაქონლეობა, მესილეობა, მეაბრეშუმეობა, რომლის წყალობით ზაქათალაში ორი და ნუხაში 70 ბრეშუმის ქარხანა მუშაობდა, ბრინჯის შოსავლელობა, ბენეფიციალობა, მეოთუთუნეობა და მეცხვარეობა თითქმის ზედმიწევნით არის განვითარებული ამ მდიდარს კუთხეში და ეს მდიდარი ქვეყანა კი მიტოვებულ და უპატრონოდ დარჩენილია საინგილო ის ქვეყანაა, რომელის უხვ და დიდძალს მოსავალს შეუძლიან თბილისი თუ სრულიად არ გამოაკვებოს, წლითი-წლობამდის. სანახევროდ მაინც შეუმსუბუქოს ტვირთი. ეი დღესაც, როცა თბილისში 100—150 მანეთად ვაძლევთ ხორბალში, საინგილოში საუცხოო ხორბალი, რომელსაც ადგილობრივ ეძახიან სარი-ბუღდას, იყიდება 30—35 მანეთად და ჩვენ კი ერთი გირვანქაც ვერ მოგვიტანია იქიდან, რადგანაც იქ ამ ჟამად ოსმალეთი არის გაბატონებული.

ასეთია საინგილოს მნიშვნელობა მეურნეობის მხრივ, მაგრამ უფრო მეტი მნიშვნელობა აქვს საინგილოს სტრატეგიულად. საინგილო რომ ხელიდან გაუშვათ, მაშინ ქიზიყი სულ ღია დარჩება და მუდამ შიშის ქვეშ იქნება. მოგეხსენებათ, ძველად ქართველ მეფეების დროს, რა გაჭირვება ადგა ამ კუთხიდგან არამც თუ ქართლ კაკეთს, არამედ იმერეთსაც ქი. ალ ირაზმებოდნენ ხოლმე მთელი ურდონი დიდებულნენ ხოლმე მთელი ურდონი დიდებულნენ ხოლმე მთელი ურდონი დიდებულნენ ხოლმე მთელი ურდონი დიდებულნენ ხოლმე მთელი ურდონი დიდებულ-ნენ ხოლმე მთელი ურდონი

შელნიც მეხილეობითა და ბოსტნეულობით სცხოვრობდა სიდარიბეში ჩავარდებიან და ამოვარდნის გზას დაადგებიან. ამ ხიდიდგანვე ჰქონდა დიდი შემოსავალი კახეთის რკინის გზას. მთელ კახეთის რკინის გზაზედ წნორის წყლის სადგური ერთად-ერთი სადგური იყო, რომელსაც დიდი შემოსავალი მოჰქონდა და ეხლა ეს შემოსავალი მოისპო.

ეს ეს ეკონომიური დამოკიდებულება აიძულებს ლეკებს, რომელნიც უშრავლესობას შეადგენს საინგილოში, საქართველოს სასარგებლოდ ამოიღოს ხმა. გარდა ამისა საინგილოს ლეკები ქართველებთან უფრო ჰგუობენ ცხოვრებას, ვიდრე თათარ-მღვალებთან. შარშან თათრებმა ზაქათალის ახლოს მოჰკლეს ორი ქართველი, ლეკები ადელდნენ და შეეთვალეს თუ კიდევ მოგიკლავ ვინმე ქართველი, კიდევ ავაზენებთ, აღარავის აღარ გამოგიშვებთ ალეკინაო. ბუნებრივია ასეთი სიძულვილი ლეკებისა მუდაელებისადმი, რომელთაც გაბზრახული აქვს საინგილოს ლეკებისა და სხვა წვრილმან მუსულმან ერთოვნებების შთანთქმა.

ეს გაკვრით ის მოსაზრებანი, რომელნიც გვფიქრობენ, რომ საინგილოს ლეკების ინტერესები მოითხოვენ საქართველოსთან უფრო ყოფნას, ვიდრე ადერბეიჯანთან, საითკენაც მათ მუდაელები ეწვევიან. თუ საქართველო ისევ დაუყენებს საკითხს, რომ საინგილო შემოიერთოს ავტონომიურად ისევე, როგორც აფხაზეთი შემოერთა, მე მგონი საქმე ჩვენ სასარგებლოდ დამთავრდება, ლეკებს არაფერი ამისი საწინააღმდეგო აღარ ექნებათ და ამით ერთხელ და სამუდამოდ გაკეთდება საშვილიშვილო საქმე.

ზ. ედილი.

ქრონიკა

ალაზნის გალმა მხარე და ზაქათალის ოლქი.

(დასასრული)

ალაზნის გალმა ხარი შესანიშნავია როგორც პოლიტიკურად, ისე ეკონომიურად კოლონიზაციის ინტერესების მიხედვით. აქ სულ ახლა წარსულში ქართველმა უბინაწყლო ელვებმა იწყო გადასახლება მეზამულეთა მაჭუოლებში მოიჯარადრეობის სახით. აქვთ ნაყიდიც. გალმასახლებულნი არიან მომტკბარ ნაწილად ქუთაისის ეუბერიიდგან და მცირედი ისეთი გან. სახელმწიფო ადგილებს კი ქიზიყელები ეტანებოდნენ, აქ გაშენდა ახალშენები. ზოგს დაარქვეს: ცოდნა, შარმა და სხვ., აქ იყო კიდევ ადრე დასახლებული რუსობა, რომელიც თიანეთის ქართველიდგან. მაგრ. ქართველების კოლონიზაციას ეწინ ადგდგა რუსია მოვლობა, ქართველებს ხიბა ადარ ისცა დასახლებისა, ამ თავის საკუთარ იწა-წყალზე, სადაც სულ უწინ პირწმინდათ ქართველი მოსახლეობა ყოფილა, რასაც ვანუშტი ამტკიცებს, თავის გეოგრაფიით და მოიხსენიებს, რომ ალაზნის ბარცხენა ნაპირზე ქართველი მოსახლეობაა და ნაპ. ჯვენა ნაპირზე, ეს ეგი ეხლანდელ ალაზნის ველზე და ქიზიყში გაფანტული ტყეები და ველები ყოფილა. რუსის მთავრობამ დიაპერი სოფელი ცოდნა და იქ რუსობა დასახლა, ეგრეთვე კიდევ სხვა ადგილებზეც ფუზე არ მოიკიდეს ქართველობას და ეპყარა. ამ ადგილებში, ალაზნის ხიდს გასცილთ თუ არა შეხვდებით შემდეგ ახალშენებს: 1. ივანოვკა—რუსობა ნახევრობით ყოილან და იქ ქართველები, იმერეთიდგან დასახლებულან.

2. ვორონცოვკა—რუსობი, გარდა ოთხი კომლისა, წასულან, ქართველები დასახლებულან.

3. დაშკოვკა—რუსები სულ წასულან, ოსები დასახლებულან და სიმეტყოთ შეიარიდებულნი არიან და ბოლშევიკობენ მგზავსათ ქართველ ოსებისა, ამათში ქართველებიც მოსახლობენ.

4. ილარიონოვკა — დასახლებულან ოსები და ქართველები.

5, გრაფოვკა—მალაკანები სცხოვრობენ.

6. ელიზავეტოვკა—რუსები წასულან, ქართველები დასახლებულან და სახლდებიან ეხლაც.

7. რომანოვკა სახლდებიან ქართველები.

8. ალექსანდროვკა—ოსობა და ქართველობა სახლდება.

9. მიხაილოვკა სულ რუსები არიან. ესენი დიდხანია აქ მოსახლეობენ.

10. სლობოდკა, ლაგოდეხი, ძველი რუსები და ქართველები სცხოვრობენ. რუსები სპარბობენ.

ყველა ჩამოთვლილ სოფლებში ქიზიყიდგან და შორეულ საქართველოდგან მოსული ხალხი სახლდება მაგალითად ხიზაბარველები 31 კომლი, სულ სამასი სული, რომელნიც თავის ურემ-საქონლით მოვიდნენ ჩემს იქ ყოფნაში, თუმცა ჯერ შესაფერი, ესე იგი მათი მოსაწონი ადგილი ვერ შეხვდათ და კიდევ ეძებდნენ. მათთვის აღნიშნული სამოსახლო ადგილი, მთავრობისგან, უკვე მათ მოსვლამდის იმერლებს დაეჭირათ. ადგილობრივი ადგილების უმწყალო-წყალო ქართველები ელიზავეტოვკაში სახლდებიან. ალაზნიშნავია ადგილობრივ მცხოვრებ ქართველების აღფრთოვანება და სიხარული ქართველ ახალმოშენებთა მომართ. ესენი ყველას უცხადებენ ამ სიამოვნებას. მიზეზი ის არის რომ ქართველი ელემენტი ამ ლეკის პირში, ძლიერდება. იმედი აქვთ რომ მანე და მებრძოლ ხალხის აქ ჩასახლებით შეინარჩუნებთ ეს ბშეენიერი კუთხე საქართველოს და არ მისცემს მეზობელ ლეკებს ნებას თავის პრეტენზიები, რომლებიც (ლეკები) ალაზნამდის ცხადდებენ, ლეკების სასარგებლოთ დათვლენ, და ალაგმავს ყოველგვარ მტაცებლობას, ხან ლეკები სტაცებდნენ ქართველებს საქონელს და ხან ქართველები მათ, საპასუხოთ, ახლა კი ქართველი ჯალის კაცების ჩაყენებით, რომელსაც უმფროსობს მზნე პოლკოვნიკი ნ. ნადირაშვილი და ქიზიყელი გუკაცები, რომლებიც თავის სურვილით შეიარაღებულან და დარაჯობენ, ლეკები აულაგმავთ. დასასრულ ცოდნასთან, მაწყების წყალზე ეხლა სახლდგარია გაფლებული ზაქათალის ოლქსა და ალაზნის გალმა მხარეს შუა. აქ ოსმალოს კაცებიც და ქართველების ჯარი აყენია ერთმანერთში მიდი მოდიან. ამავე სოფელ ცოდნაში მიმღები სამიწო კომისია მუშაობს ლაგოდეხის ქართველ ნაციონალურ საბჭოსთან ერთად, აძლევს შეიდ-შვიდ დესეტინას მშვენიერ ნიფუზარებს სამოსახლო ადგილებიანთ. აქვე ინახეთ-მეტი კომლის ინტელიგენტისაგან ადგილი მაზომილი და ცდილობენ მოიწვიონ დასახლებულად ექიმი, ფერშალი, მასწავლებელი, აგრონომი, ინჟინერი, ტეხნიკი და სხვანამ გვარნი, ვისაც შრომის უნარი, და ახალ მოშენებულ კეთილად დასახლების სურვილი აქვს.

აქ რუსების მიტოვებული სახლ კარია მარადად. სულ აკლებული უკარ უფანჯრით, მაგალი, ჰაგა, წყალი, ტყე, რიყე—გზა, ყველა ეს ისეთის სიუხვის—მომცემია.

ომედების რამ მეორე არ მგავლენა საქართველოში. ამ მხარეზე მომეტებულად მეთაბაქეობის მისდევენ და აქაურმა ბუნებამ გამოიმეზავა ადგილობრივი თამბაქოს ჯიში, სხვა და სხვა სამსუნისა, ტრაპიზონისა და სხვათა ჯიშებიდგან, და კარგი სახელი აქვს თამბაქოს ქართნებში. ამ ეამათ დიდძალი თამბაქო წ�აქ, რომელსაც უკლს ზეთამბაქოთა ამხანაგობა და არ ჰყიდის ჯერ ჯერობით. ფასი დაუწეს ეთ. 200—230—250 მანეთი ფუთზე, აქ ხვნა თესვას ქირხიზულისას ძალიან ცოტანი მისდევდნენ, პური მოსდიოდათ რუსეთიდგან და ლეკებიდგან, აგრეთვე ქიზ ყიდგან. ამის გამო ეხლა მეთაბაქეობა დიდათ გაქირავებული ეჩვენ. ეს ეს ოლქი ეს ოლქი ოლქ ოლქ ოლქ